

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

II. Ariditas & in oratione distractio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

CAPVT II.

Ariditas, & in oratione distractio.

QVA mens tanquam terra sibi relicta, nullo aut rore rigata, aut pluuia de cælo pasta, arefcit, abitque in cinerem, ventis non multo post insurgentibusque tempestatibus futura ludibrium: vel quacun- que etiam decidua cælesti nube fecundata fuerit, quibuscunque mortificationis rastris ac vomere proscissa; manet tamen in inerti sua sterilitate, nec nisi perpetua vigilique cura assurgit aliquando ex ignaua & infœcunda sua procubatione. Quod vt facilius dignoscatur, remediaque malo huic admoueantur, ariditatis ac distractionum harum causæ examinandæ sunt. quare videndum,

Num ex innata quadam naturæ conditione, instabilitate ac leuitate, quæ certis adhærescere nesciat, aut vni insistere, aut materiæ defectu, discursus inopia, aut adnata ariditate malum oriatur. quod frequens multis malum est, eoque maioribus remediis eget, quò cum natura illis pugnandum est: frequensque hoc vitium non tantum in iis, qui omni studiorum ad-
iumen-

iumento carent; sed doctis etiam, quibus innata quaedam mentis inconstantia est, aut quibus impotens imaginationis vis dominatur, quaque violentè in alia rapiuntur, ut incogitantes ab omni oratione alienissimis immergantur. Crederes nauem validis irruentibus aquilonibus, nequidquam pugnante domino, ad inimica litora rapi. quo maior cura ac sollicitudo adhibenda, ac principiis omni studio occurrendum est, præscindendo omnes auocantium occasionum radices, nec vel tenuibus parcendo ne exurgant in maius malum, habitumque induat qui patitur, & è leuibus his initiis innascantur, non nisi violenta postmodum manu medicanda.

Num ex inordinato ad vitia affectu, siue à natura ingenito, siue vsu exercitationeque comparato: quæ res impedimenta adfert plurima, nec patitur mentem cælesti rore rigari: saxescit enim, ac quasi rüpefcit anima vitiorum habitu roborata, omnifque è cælesti nube imber prouens è rupe hoc monte facilè dilabitur; aut sanè vti in profundam vitiorum arenaream congeriem decidens tam altè ariditate illius, exsucco que solo imbibitur, ut nulla propè tantarum cælestium aquarum vestigia supersint. Euertendum proinde omne hoc
solum

solum frequenti potentiq̄ue suspiriorum ductu, tanquam rastris; excindendæq̄ue animorum illæ rupes violenta manu, serio conatu, frequenti lacrymarum fusu. nec desperandum aut intermittendus labor, donec cum radice excaudicemus malum. Maior omni malo animus sit, & vincemus. Nihil inuictum audenti; succedit sperata victoria, si validè insistamus operi. Terretur tiro clamoribus & minis, veterano etiam vulneribus crescit animus. Idem conandum nobis, ab ipsa difficultate animus fumendus. Vincet quisquis vincere audebit.

Num ex occupationum multitudine, quibus spiritale semē suffocatur, animusq̄; ad externa rapitur potenti illorum dominatu totus possessus, ac quasi in seruitutem redactus, assiduoq̄ue illorum vsu adeò altè pertinctus, vt vix elui hic color possit, quacunque etiam cælesti pluuia inebrietur.

Num ex cælestis influxus subtractione ariditas hæc proueniat. Cause hîc inuestigandæ negati aut subtracti influxus, diuinarumq̄ue gratiarum; nostra ne culpa subtractio hæc euenerit, impedimentane à nobis iniecta sint; repercussus cælestis influxus duritia cordis nostri, delapsus frigore.

re.

re ac tepore nostro, protritum nimia ad sa-
 cularia effusione, excussus contemptu, ac
 ingratitude nostra, repullus peccatis
 nostris; proiectus, ac in fugam actus oc-
 cultis vitiis nostris, superbia inprimis, mē-
 te non casta, detrahendi facilitate, mutua
 charitatis dispersione, obedientiae ac pau-
 pertatis neglectu, regularum ac constitu-
 tionum transgressione, politici & saecularis
 ac aulici spiritus prosecutione ac imi-
 tatione? An verò nulla causa nostra, sed
 vel innata quadam naturae, tanquam pul-
 uerulenti soli, ariditate. An solius Dei nu-
 tu, idque aut in meritorum augmentum,
 aut exercendae virtutis ac roboris causa,
 aut in exemplum denique & instructio-
 nem aliorum.

Quibus omnibus serio occurrendum,
 cum ferè ex hac ariditate spiritualium re-
 rum nausea enascatur, omniumque vir-
 tutum fastidium; cum languorem suum
 mens considerat, tadioque ac diffidentia
 quadam speratae emendationis, in despe-
 rationem tandem melioris consecutionis
 labitur, indeque ad extrema malorum om-
 nium prorumpit, ad vocationis suae lan-
 guorem, neglectum, contemptum, defec-
 tionem, ad vitia denique omnia. Neque
 quidquam tam graue aut immane est, quod
 his

his initiis, tanquam è copioso fonte, fertili-
 que vena non profluat, ac in apertum
 vitorum omnium campum profiliat. Ut
 merito huic malo magnis remediis occur-
 rendum sit, ne vniuersa animæ nostræ area
 cælesti imbre destituta, arescat tota, & in
 steriles soluatur arenas, aut in noxias de-
 generet miricas, in venenarios frutices, in
 cespites dominum fallentes, solaque fuli-
 ginosa fauilla diuites, spemque fœcundæ
 glebæ solique mentientes.

Validè nos monet Cyprianus: *Quæ se-* De Ora-
tion.
Dom.
*gnitia est, alienari & capi ineptis cogitationi-
 bus & profanis, cum Dominum deprecaris? qua-
 si sit aliud quod magis debeas cogitare, quàm
 quod cum Deo loquaris. quomodo te audiri à
 Deo postulas, cum te ipse non audias? vis esse
 Deum memorem tui cum rogas, quando ipse
 memor tui non sis? bene in segnitiei detesta-
 tionem, in verecundiæ prouocationem.
 audiri venimus: & dum preces fundimus,
 animus aliis distinetur. Simulationis hæc
 species est, & illudentis non deprecantis
 Dominum. nemo reus iudicis aduolutus
 pedibus incertus de exitu, inter mensarum
 delicias animo lætus accumbit: nemo pau-
 per eleemosynam supplicibus deposcens
 votis, opes suas ostentat: nemo æger me-
 dicas in dubia valetudine deposcens*

Q ma-

manus ludit & ridet. nos tot criminum re-
omnium egeni, extremis malorum mor-
bis iactati, peccatorum vulneribus concu-
si quid exspectamus? remedia poscimus
& tam ignavo frequenter pectore, ut o-
randi potius videamur venisse quam ora-
turi. hinc illa increpantis Domini verba

Mat. 15. sunt: *Hypocrite, bene prophetavit de vobis Ise-
ias, dicens, Populus hic labiis me honorat, et
autem eorum longè est à me.* Scio vix sperari
in humanis posse, ut ab omnibus aliarum
rerum cogitationibus liberi vacuique, so-
li Deo inhæreamus, nec iactemur aut fe-
ramur sæculi motibus; conatum tamen
adhibebit Religiosus, totumque se dispel-
lendis illis impendet, dolebitque de impor-
tunis variarum rerum procurfibus monito-

Collat. 23. c. 7. re Cassiano: *Quis tantum spiritus potuit con-
quam retinere feruorem, ut non interdum lubricis
cogitationibus, in ipsa quoque orationis inten-
tione translatus repente de caelestibus ad terre-
na corruerit? que licet omnia nonnullis qui sunt
crassioribus vitiis inuoluti, leuia, atque à pecca-
to penè aliena videantur; scientibus tamen per-
fectionis bonum, etiam minimarum rerum mul-
titudine grauiissima est.* Sequatur proinde ma-
gno conatu Apostolum præeuntem: *Orabo
spiritu, orabo & mente: psallam spiritu, psallam
& mente.*

Reme-

Remedia.

PRimi generis iuari poterunt, si frequentibus feruentibusque mentem animent pascantque iaculatoriis orationibus: memores Apostoli, *Orationi instate vigilantes in ea. & Sine intermissione orate.* *Colof. 4. 1. Thess. 5.* Frequenti etiam sed breui ferè, & interrupta piarum rerum lectione; ac si quando meditationi se dederint, propositæ meditationis primo pūcto perlecto, seriò de eodem aliquid cogitent, similitudinibus, aliisque à se inuentis materiam extendentes, claudantque breui aliqua oratione. Transeant deinde pari modo ad secundum, tertium, quartum, donec inueniant in quo animus magis conquiescat, in eoque persistant.

Secundi generis; si laborauerint, vt affectionum radices assidua cura, & particularis examinis studio euellant, sperare victoriam possunt, maximè si temporario & aduentitio malo tenentur: si adnato, & quod cum ipsa quasi natiuitate adoleuit; maiore diligentia & assiduitate opus erit, maiore etiam cautela & custodia sui; amico etiam aliquo monitore, maximeque spiritualium rerum Præfecto, qui vbi

Q₂ di-

dignum aliquid monitione obseruauerit, non parcat.

Tertij generis nulla videntur re magis iuuari posse, quàm frequenti per annum spiritualium exercitiorum repetitione: frequentata enim per exercitia meditationes facillè animum memorem sui, etiam in medijs occupationum turbis stant, nec patientur superuacue effundi. Audet in medijs occupationibus regijs

Psal. 38. Propheta, *Concaluit cor meum in tenebris, & in meditatione mea exardescit ignis. & Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.*

Psal. 140. *quid non poterit Religiosus si conatù adhibuerit? Iuuabit etiam ante occupationum aggressiones, animū cum Deo componere; illisque finitis, dicta factaque seculum examinare. vnde illud Sapientis: *Ante orationem prepara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum.**

Ecclesi. 18.

Ecclesi. 35. Quarti generis, animi submissione (*oratio humiliantis se nubes penetrat*) tolerantia, perseverantia, spe meliorum, diuinorum decretorum conformatione iuuari poterunt: maximè si sibi persuaferint, ariditatem hanc, subtractionemque diuini influxus euenire ad gratiæ & gloriæ augmentum, ad amoris & ardoris excitationem; dum negata in amorem sui prouocant,

fortiusque accendunt, & alliciunt ad se animos, & tanquam calcaribus cogunt, parantque ad condolentiam in aliorum ariditatibus: ad erudiendam deinde mentem, in aliorum instructionem; ad submissionis augmentum, & spiritualis superbiae victoriam; ad virium etiam nonnunquam conseruationem, ne ex spiritualium consolationum & illustrationum affluxu contabescant; ad patientiæ denique exercitationem, imbecillitatisque suæ cognitionem, cum vident, quàm nihil possunt, cum solitariè sibi relinquuntur.

Nemo hîc dicat, Non possum. quanti omnium litterarum rudes, inculti, omnibus educationis probæ præfidiis destituti, moribus indomiti & efferi, & barbara gente nati, ad summum orationis apicem venerunt: si non desit animus, reliqua aderunt. nulli enim tam natura nouerca fuit, quæ illum orationis præsidio nudauerit. facile est protendere cælo manus, mentem, verba. & si verum illud Sapientis est: *Appo-* *Eccli. 15.*
suit tibi aquam & ignem: ad quod volueris por-
rige manum tuam. ante hominem vita & mors,
bonum & malum: quod placuerit ei dabitur illi.
quoniam multa sapientia Dei, & fortis in po-
tentia, videns omnes sine intermissione. oculi
Domini ad timentes eum, & ipse agnoscit omnē

operam hominis. Nemini mandauit impiè agere; & nemini dedit spatium peccandi. quanto promptiùs faciliùsque mentem per orationem coniunget Deo, Creatori, Domino, Regi, Iudici, Medico, Redemptori, Patri, animæ suæ Sponso? nulli occludit ostia Deus & Pater, cùm ipse vltro prouo-

Apoc. 3. cet: Ecce sto ad ostium & pulso. si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intra-

Matt. 23. & alibi: Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti? non repelle, admittere rogantem. aderit; nec solitarius. non solet nuda venire munificentia, sed cælestibus instructa gratuitis dónis, quibus obsequentem, pasci & ornari desiderantem, cibari

Prou. 8. & beat animam. delicia enim illius, esse cum filiis hominum. nulla hoc in re elucet magis, quàm in oratione: vt gaudere videas Deum, si potenti submissaque suorum oratione, prouocetur ad donã, ad familiares congressus, ad amicas mutualque fermocinationes, vt exuisse illum arbitris personam Dei, induisse hominis.